

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**ВСТУП ДО
СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА
МЕТОДИКА
САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**КАФЕДРА
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ, АРХЕОЛОГІЇ ТА
КРАЄЗНАВСТВА**

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

**бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
014 Середня освіта (Історія)
Середня освіта (Історія)
3
1 рік, I семестр
Обов'язковий компонент**

**згідно з розкладом
українська
щосереди 13.00–15.00 (113 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на
платформах ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук, доцент
Рахно Олександр Якович
E-mail: Rahno_205@ukr.net**

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна програма «Вступ до спеціальності та методика самостійної роботи» розрахований на студентів закладів вищої освіти історичних спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки бакалавра. Вона побудована згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у закладах вищої освіти і є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми 014 «Середня освіта (Історія)».

Навчальна програма «Вступ до спеціальності та методика самостійної роботи» паланується у 1-му семестрі і передбачає 20 лекційних годин, 10 практичних і 60 годин самостійної роботи. Формою підсумкового контролю якості знань, навичок, вмінь студентів є залік.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності та методика самостійної роботи» – організація процесу навчання у закладі вищої освіти, сутність, форми і структура самостійної роботи та україномовна академічна комунікація.

Вона має **на меті** дати можливість студентам зрозуміти сутність професії педагога-історика, організацію навчання у закладі вищої освіти, сутність, форми і структуру самостійної роботи. Це пропедевтичний курс, необхідний для усвідомлення важливості і багатогранної студентської творчої діяльності у контексті навчального процесу.

Завдання:

- ознайомлення з основними завданнями, джерелами та літературою курсу «Вступ до спеціальності та методика самостійної роботи»;
- ознайомлення з професією педагога-історика, дисциплінами, які вони повинні опанувати;
- ознайомлення з організацією навчального процесу у вищій школі та основними формами аудиторних занять;
- закріплення та поглиблення, здобутих у середніх навчальних закладах знань з самостійної роботи;
- розвиток навичок наукового аналізу, спрямованих на забезпечення самостійного осмислення закономірностей історичного процесу;
- оволодіння практичними навичками роботи з історичними джерелами і науковою літературою;
- вироблення уміння правильно оформляти методологічний і технічний інструментарій наукових досліджень;
- пробудження і розвиток інтересу до України, виховання любові та поваги до її культури, звичаїв, традицій, історичного минулого;
- вироблення наукового бачення суспільних явищ, подій, тенденцій минулого та сучасного;

- формування умінь критично аналізувати отриману з різних джерел інформацію, самостійно трактувати її, застосовувати набуті знання з історії для орієнтації в громадсько-політичному житті та оцінки суспільних явищ і подій;
- виховання національної і громадської свідомості, формування толерантного, неупередженого ставлення до інших народів, утвердження ідеалів гуманізму.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Вступ до спеціальності.
2. Методика самостійної роботи.

Обсяг дисципліни

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість годин:	90	90
- лекції	20	8
- практичні / семінарські	10	
- лабораторні		
- індивідуальні завдання		
- самостійна робота студента	60	82

Статус навчальної дисципліни: нормативна (обов'язкова)

Передумови для вивчення дисципліни Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності та методика самостійної роботи» пов'язана з наступними дисциплінами: «Українська мова», «Історія та загальнотеоретичні основи педагогіки», курсами вітчизняної та світової історії.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
	Загальні компетентності (ЗК)
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 02	Здатність зберігати та приумножувати культурні цінності на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі загальних знань про природу і суспільство, зберігати баланс між професійним та особистим життям.
ЗК 03	Здатність активно вчитися впродовж життя й оволодівати інноваційними стратегіями навчання.
ЗК 07	Здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово, доносити власну думку державною мовою усно та письмово.

	Фахові компетентності (ФК)
ФК 02	Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти українською мовою, формувати мовно-комунікативні уміння учнів.
ФК 09	Здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей.
ФК 10	Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.
ФК 11	Здатність обґрунтовано визначати роль України в загальноєвропейських та світових культурних процесах.
	Програмні результати навчання (ПРН)
ПРН 01	Уміння аналізувати й розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері професійної діяльності або навчання.
ПРН 2	Розуміння значення культури як форми людського існування, здатність цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва/
ПРН 09	Здатність продовжувати навчання упродовж життя і вдосконалювати здобуті під час навчання компетентності з високим рівнем автономності.
ПРН 11	Здатність чітко і логічно відтворювати базові історичні знання, оцінювати нові відомості, факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Вступ до спеціальності. Академічна доброчесність.												
Тема 1. Вступ до педагогіки.	12	4				8	12	1				11
Тема 2. Вступ до історії.	12	4				8	12	1				11
Тема 3. Академічна	12	4				8	13	1				12

добročесність												
Разом за ЗМ 1	36	12				24	37	3				34
Змістовий модуль 2. Методика самостійної роботи												
Тема 4. Організація навчального процесу у закладі вищої освіти.	13	2	2			9	13	1				12
Тема 5. Організація роботи студента на аудиторних заняттях.	13	2	2			9	13	1				12
Тема 6. Організація самостійної роботи студента.	15	2	2			9	13	1				12
Тема 7. Основні форми дослідницької діяльності студентів	13	2	4			9	14	2				12
Разом за ЗМ 2	54	8	10			36	53	5				48
Усього годин	90	20	10			60	90	8				82

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична робота у бібліографічному відділі Чернігівської ОУНБ ім.. В.Г.Короленка	2
2	Практична робота у бібліотеці НУЧК імені Т.Г.Шевченка з бібліотечно-інформаційною комп'ютерною програмою «Бібліотека»	2
3	Методика підготовки до семінарських (практичних) занять у закладі вищої освіти	2
4	Форми запису інформації: складання плану, виписки та цитування, складання таблиці, плану, тез, написання конспекту.	2
5	Написання реферату, курсової (кваліфікаційної) роботи.	2

...

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослід. освіт. політики»; за заг. Ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. К.: Таксон, 2016. 234 с.

Берегова Г.Д. Ділова українська мова. Курс лекцій: навч.-метод. посіб. Херсон: Айлант, 2004. 240 с.

Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. Стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. К: УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).

Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. – К., 1997.

Болюбаш Я.Я. Тимчасове положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців // Освіта. 2004. №8.

Вища освіта і Болонський процес: Навчальний посібник / *За ред. В.Г.Кременя.* К.: Освіта, 2004.

Гарунов М.Г., Пидкасистый П.И. Самостоятельная работа студентов. – М.: Знание, 1978.

Козаков В.А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение. – К., 1990.

Мороз О.Г. Навчальний процес у вищій школі. К., 2001.

Яковенко Н.М. Вступ до історії. К.: «Критика», 2007.

Семенов О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. К.: ВЦ «Академія», 2012. 216 с.

Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.

Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.

Допоміжна література:

Белявский М.Т., Орлов А.С. Методика работы в музее. – М., 1968.

Белякин Д.О. О работе с книгой. – М., 1956.

Блок М. Апология истории или ремесло историка. – М., 1982.

Богдашина О.М. Джерелознавство історії України: теорія, методика, історія: Навч.-метод. посіб. – Х., ТарбутЛаам, 2005. – 192 с.

Введенский А.О., Мельник Л.Г. Предмет, метод і завдання історичної науки. – К., 1962.

Використання каталогів і бібліографії картотек при підготовці студентами курсової та дипломної роботи. – К., 1992.

Вен П. Как пишут историю. – М., 2003.

Воронкина Е.А. Использование контурных карт для организации контроля знаний // Преподавание истории в школе. – 2004. – № 8. – С. 46 – 48.

Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Методические рекомендации учителю истории: Основы профессионального мастерства: Практическое пособие. – М., 2001. – 160 с.

- Гецов Г.Г. Как читать книги, журналы, газеты. – М., 1989.
- Гецов Г.Г. Работа с книгой: рациональные приемы. – Минск, 1989.
- Головко Л.Л. Активізація самостійної роботи студентів під час лекційних занять // Освіта і управління. – 2002. – №1.
- Гринь О.В., Рахно О.Я. Як вчити історію з розумінням і задоволенням?: Навчально-методичний посібник для учнів історичного профілю гуманітарних ліцеїв. – Чернігів, 2006.
- Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К., 1997. – 374 с.
- Для глубокого изучения первоисточников // Вестник высшей школы. – 1985. – №12.
- Гриханов Ю.А. Что нужно знать каждому о библиотеке. – М., 1972.
- Дербов Л.А. Введение в изучение истории. – М., 1981.
- Довгопол В.М., Литвиненко М.А., Лях Р.Д. Джерелознавство історії Української РСР. – К., 1986.
- Драхлер А.Б. Зачем учителю истории Интернет // Преподавание истории в школе. – 2004. – № 6. – С. 63 – 67.
- Дремова И.Н. Пакет правил и рекомендаций „Учимся учиться” для кабинета истории // Преподавание истории в школе. – 2002. – № 7. – С. 40 – 44.
- Дятлов В.О., Коваленко М.О., Тандура В.М. Курсова робота з історії: методичні рекомендації. – Чернігів, 1999. – 20 с.
- Желіба О. Використання таблиць на уроках історії в 10 – 11 класах // Історія в школах України. – 2001. – № 4 – 5.
- Задорожна Л. Навчити працювати самостійно (інтеграційний метод роботи з історичними документами) // Історія в школах України. – 2004. – № 5. – С. 7 – 10.
- Задорожна Л. Почути живу історію (форми і методи розвитку дослідницьких навичок у старшокласників під час опанування історичних джерел) // Історія в школах України. – 2005. – № 10. – С. 20 – 23.
- Задорожна Л. Термін „історичний документ” як дослідницька проблема // Рідна школа. – 2003. – № 7. – С. 25 – 26.
- Захарова Е.Н. Методические рекомендации к изучению истории в 11 классе. Россия в XIX – XX вв.: Практическое пособие для учителей. – М., 2002. – 240 с.
- Історичне джерелознавство: Підручник / Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. – К., 2002. – 488 с.
- Ильин В.В. Лекция в высшей школе / Лекция по общественным наукам – важнейшая форма обучения и воспитания студентов. – Л., 1979.
- Кузнецов О.А., Хромов Л.Н. Быстрое чтение. – М., 1976. – 48 с.
- Копосов Н.Е. Как думают историки. – Спб., 2001.
- Курсова робота з історії: Методичні рекомендації для студентів Навчально-наукового інституту історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М.Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка / О.В.Гринь, І.Є.Петреченко, Л.М.Шара. Чернігів, 2020. 36 с.
- Лесін В.М. Як працювати з книгою. – К., 1989.
- Мітюров Б.Н. Умій учитись. – К., 1978.
- Нейман Р.Э. Роль лекции в высшем образовании // Педагогика высшей школы. – Воронеж, 1969.

Николаева Л.А. Учись быть читателем. – М., 1982.

Остряко А.М., Рахно О.Я. Бакалаврська робота з історії: навч.-метод. посіб. Чернівці: ЧДПУ, 2009. 43 с.

Сорокин Н.А. Дипломные работы в педагогических вузах. – М., 1986.

Степанищев А.Т. Методический справочник учителя истории. – М., 2000. – 320 с.

Стражев А.И. Методы работы с исторической картой // Преподавание истории в школе. – 2002. – № 10. – С. 59 – 63.

Терно С. Формування методологічної культури учнів у процесі навчання історії // Історія в школі. – 2000. – № 5. – С. 33 – 37.

Урбанський Р.О. Підсилення організаційної функції лекції в навчальному процесі // Проблеми вищої школи. – К., 1993. – Вип.78.

Фатке В. Работа с картой // Преподавание истории в школе. – 1992. – № 3-4. – С. 48 – 54.

Февр Л. Бои за историю. – М., 1991.

Шейко В.М., Кушніренко Н.М. Організація та методика науково-дослідної роботи. – Харків, 1998.

Шліхта Н, Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.

Черваков Н.Н. Организация работы с документами на уроке // Преподавание истории в школе. – 1999. – № 8. – С. 47 – 50.

Prost A. Douze lecons sur L’histoire. Paris, 1996.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<https://saiup.org.ua/> Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні

<https://cutt.ly/8gzcmx1> Національне агентство із забезпечення якості освіти

<https://ru.osvita.ua/vnz/akadem-dobrochesnist/> Ресурс Освіта.ua

<https://cutt.ly/ogzcdiq> Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти НУЧК

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;

- виконати індивідуальне завдання, підготовка якого є обов'язковою умовою допуску до екзамену.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)).

У процесі навчання та при підготовці рефератів, індивідуальних завдань забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	10	2	до 20
Робота на практичному занятті	5	5	до 25
Самостійна робота:			до 55
складання бібліографії	1	20	до 20
підготовка реферату	1	35	до 35
Усього:			до 100